

MLADOSLOVENEK

„Mladoslovenec“ izhaja vsak drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje ter velja za celo leto 2 K. Naročnina se tudi na pol in na četrt leta plačuje in se mora poslati naprej. — Dopisi dobro došli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se morajo najdalje poslati do ponedeljka pred izdajo dotične številke.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani. — Cena oznanil je za eno stran 64 K, za 1/2 strani 32 K, 1/4 str. 16 K, 1/8 str. 8 K, 1/16 str. 4 K, 1/32 str. 2 K, 1/64 str. 1 K. Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insertate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — C. kr. pošt. hran. račun št. 76.249.

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1906.

I. leto.

Pogled čez Slovenske gorice.

Slovenske gorice, ozemlje med Muro in Dravo, tesno ob nemški meji, so teritorij, na katerem se bije ljut boj v narodno-gospodarskem in narodno-političnem oziru. Bijejo ga tri stranke, jedna siloviteje kakor druga, nobena zaveznica druge. Te stranke so: vladujoča narodno-klerikalna, mlada narodno-napredna ali radikalna (klerikalci jo zadnji čas nazivljejo celo z liberalno) in kapitalistična mogočna nemška v zvezi samostojnih slovenskih kmetov in obrtnikov, takozvanih nemčurjev. Katera teh strank bo zmagala? To je vprašanje, katero se vsiljuje človeku, kateremu še niso strankarske strasti uničile vsake trezne realne razsodbe na podlagi premostrvanja silnih razmer med bojujočimi se tremi strankami.

Nočemo prorokovati nobenej teh strank a priori gotove zmage, orisati hočemo le dejansko silno in moralno razmerje teh treh strank in izvajati iz tega logične posledice.

I.

Vladujoča nar.-klerikalna stranka je konglomerat (zmes) za svoj vpliv in nadvlado se bojujoče slovenske duh. inteligence in nesamostojnega, nemislečega, od duh. vladanega „dobrega“ slovenskega ljudstva, katera tvori maso prebivalstva po Slovenskih goricah. In za to maso in nje rodovitno zemljo, prekrasne, valovite Slov. gorice se jim gre.

Voditelji klerikalne stranke hočejo imeti brezpogojno, neomejeno in samodržno vladno in vpliv na nesamostojno mislečo maso (ljudstvo). V ta namen tuhtajo sredstva kakor svoj čas Turki za trpinčenje kristjanov, in se jih poslužujejo s polno, brezobzirno strastjo, v kateri sami niso več zmožni razsojevati objektivno vrednost teh svojih barbarskih sredstev. Da, barbarska so; smelo to trdimo. Saj tem ljudem ni ničesar več svetega, ne prijateljske zveze, ne hišni mir v družini, ne mir s sosedi, ne usoda mladoletnih. Če jim kaže, planejo kakor lačni volkovi in skušajo uničiti vse te svete razmere, če

se dotičniki radevolje ne udajo njih samopaši. Oni hočejo biti gospodarji, samodržci slovenskega „dobrega“ ljudstva, vsakega drugega mnenje, če se jim postavi po robu, že smatrajo da da je nemčur ali brezbožec. Že koliko let imajo ti ljudje samovlado v svojih rokah! Poglejmo si po vrsti različna polja, kar so na njih storili.

a)

Začnimo pri verski strani, kamor po svojem poklicu spadajo. Proti veri kot taki nimamo prav nič, ker vera mora biti in ako bi prišlo do tega, da bi se nam prava krščanska vera hotela izpodkopavati, zastavili bomo vse sile i mi, da to preprečimo... Vsak narod ima svojo vero; naj jo ima tudi slovenski. Gotovo so pa pri istih narodih verski pojmi o različnih časih različni. S svobodo mišljenja in s svobodo napredka se ti verski pojmi ne le pri posamezniku, temveč tudi pri posameznih narodih menjavajo in izpopolnjujejo v smislu duševnega napredka. Ta potreba po razvoju teh pojmov začetila se je tudi v duši slovenskega, sicer dobrega, to se pravi mehkega, ne najbolj strogo mislečega ljudstva. In samostojno misleči posamezniki tega ljudstva so spremenili svoje verske pojme, ker niso mogli pojmiti zastarelih, srednjeveških bajk, s katerimi so tuintam krmili pastirji svoje verno, mehko in dobro ljudstvo. Vsled pomanjkanja globoke psihologične naobrazbe ljudstva, je bilo s takimi bajkami lahko prodreti v maso in hujskati proti onim sobratom, kateri se veselijo zdravejših in razvitejših možganov. Ti so seveda v manjšini, in gonja proti njim je tolika, da ali sploh podležejo tej gonji in postanejo pravi izvržki človeštva, ali pa se oklenejo močnejšega, svobodnejšega soseda — Nemca, če se jim ob meji ali v nemških otokih nudi za to prilika. Odtod vsled verskega pritiska takozvana nemčurska stranka, nekaj jednakega, kar je bil o času protestantizma tu na Slovenskem. Slovenska inteligenca se za tako hujskanje malo zmeni, hodijo jim na limanice ali na roko le tisti, kateri upajo, da jim bo neslo, kar se pa tiče verskega na-

ziranja širše mase tega „dobrega“ ljudstva, moramo žal, priznati, da še vedno tiči v njem premnogo babjeverstva. Kar je treznih duhovnikov, to dejstvo sami obsojajo, hvala jim srčna zato! Ako bi hoteli mi naštetih le desetino slučajev, v kaj vse naše ljudstvo veruje, bilo bi že preveč. In klerikalizem je zvest pokrovitelj takih razmer, kdor bi si drznil proti temu govoriti, je že brezverec ali nemčur in sovražnik slovenskega ljudstva.

Ali je vera sama sebi namen, ali je sredstvo v povzdigo morale? Po Slov. gor. in najbrž tako tudi drugod ima vera namen braniti klerikalno nadvlado. Prava vera je najmanj doma pri najbolj zagrizenih klerikalcih. Nikjer se toliko ne obrekuje, hujska itd., kakor v klerikalnih vrstah, kar menda ni ravno Bogu v čast. Ves ta verski fanatizem jemlje ljudstvu samostojno in zdravo mišljenje, katero je predpogoj neodvisnega in trdnega naroda. Ta fanatizem je razjedal vse čase duševne sile slov. ljudstva, je kriv, da so zginili Slovenci po Tirolskem, Koroškem in Štajerskem do Mure, in slovenski klerikalci bodo v svoji zagrizenosti do naprednejših sobratov povspešili, da zapadejo krasne Slov. gorice do Drave prej ko slej nemškemu kapitalu. Povspešila bode ta proces jednostranska vladohlepnost klerikalizma in zatiranje vsega, kar ne trobi v njih rog. Pod sedanjimi pogoji je drug izid nemogoč, in kdor sodi drugače, ta si Slov. gorice ni nikdar verno in stvarno ogledal.

b)

Poglejmo, kaj je storila klerikalna stranka po Slov. goricah, kjer je imela in še ima vendar nadvlado, v socialnem oziru. Vedno se pridiguje slovesno, da namen človeka ni na tem svetu, da nam ni treba skrbeti za posvetno blago, temveč za dušo. „Dobro“ ljudstvo se pa tega kaj rado drži in po tem ravna. Marsikateri si take nauke tako v glavo vbije, da poleti pridno počiva, pozimi pa, ker nima kaj jesti — krade. Sicer ve, da je to greh, pa saj se grek spovedi in grehi se izbrišejo. In oni, kateri so slučajno bili previdnejši in

so delali, si odtrgajo od svojih ust in darujejo, ko pridejo gospodje s svojimi zahtevami. Dekla, hlapec in delavec pa, kateri so orali, sejali in kopali, pa vzdihujejo pri nezabeljenem fižolu. Pa saj so nam gospod rekli, da se moramo postiti in si odtrgati. In ljudje še tožijo po deželi, da ni dobiti delavca. To je naravno, še kmet rajši postreže drugim, kakor pa privošči družinčetu primerno hrano in stanovanje in mu plača to, kar si je s svojim delom pošteno zaslužil. Da mora tako ravnanje v poslih vzbuditi gnjev in čut nepravilnosti, in da jih to odganja v mesta, kjer se navadno odtujujejo narodu, je jasno. In še malokedaj ali nikdar se niso klerikalci zavzeli za take brezzavetne posle, pač pa jim še delali vsakovrstne zapreke in jih proglašali za nemarjake. Kar ostane takih siromakov na deželi, se uničijo z žganjem, ker mu gospodar ni privoščil tiste kapljice vina, katero je pomogel pridelati, temveč ga rajši dal gospodom in bogsigavedi še za kakšne dobre namene. In naravni razvoj je, da ostaja kmet brez poslov, da svojega velikega polja in gorice sam ne more obdelovati, da zapade naslednje v brezbržnost, zanemarja posestvo, ženo in otroke in njih vzgojo, postane nesamostojen pijanec, če tudi povsem zmeren, se zadolži in usoda cele družine in gospodarstva je zapečaten. Tako ginevajo po Slov. goricah ne le posamezna gospodarstva, temveč cele vasi. Ta gospodarstva pa pokupujejo svobodni Nemci, se nastavijo sami na slovenski zemlji, ali pa razkosajo posestva in odnašajo lep dobiček. To se godi sistematično. To je oni socialen boj, kateremu podlegajo Slov. Gorice od dne do dne. In pri tem še si drzne klerikalna stranka trditi, da edino ona vzdržuje slovenstvo. Gorje onemu, ki bi tega ne verjel in si upal drugače misliti. Ta nima usmiljenja pri Bogu, ne sreče na svetu in ne milosti pri teh gospodih in njegova duša je pogubljena.

Časopisje, katero je po Slov. goricah močno razširjeno, je po večini klerikalno. Največ se ga privaža iz Maribora. In da vidimo, kako stvarne in rešilne socialne ideje razširjajo ti časopisi v obrambo slovenskega ozemlja, pogledimo, kar piše v enem teh listov nek klerikalen socijolog pod naslovom „Kje naj išče socialna beda pomoči?“ On zaključuje, medtem ko govori prej o samih samostanih, sledeče: „Ne bi prišli do konca, ako bi hoteli dalekosežno delovanje kat. cerkve na socialnem polju le površno popisati. Kako daleč je razširjena kat. cerkev, tako daleč sega tudi njeno izborna delovanje, kajti ona je mati vsega človeštva. „Samo en dan naj dobijo nauki krščanske vere svojo prejšnjo veljavo“, je zaklical slavni škof Ketteler, „narodi naj se spet oklenejo naukov katoliške cerkve, in boste videli, kakor na en mah se bo predrugačil obraz zemlje“. „Torej edinole v kat. cerkvi najde socialna beda pomoč in olajšavo.“ — Komentarija, mislim, ni treba, da dobimo sliko, kakšne pojme ima „dobro“ slovensko ljudstvo po Slov. goricah o socialnem napredku.

In ta časopis, kateri razširja take čudovite socialne ideje, je glasilo najnovjše mladeniške organizacije, katera misli rešiti mater Slovenijo. Castitamo! Vsaki drugi časopisi, kateri ne trobijo glasno v klerik. rog, morajo iz vseh društev po Slov. goricah brez milosti na cesto. Tako je nestrpnost naših klerikalcev po Slov. goricah napram drugačermislečim. Vse to se pa tudi prijemlje vseh teh mladih in mladeniških društev, katera nimajo socialno nobenega pozitivnega pomena, pač pa bodo mogočno kimajoče politične postojanke, če se ne bodo pravočasno vzdramila.

Jedino rešilno sredstvo Slov. goric iz socialne bede bilo bi narodno šolstvo. Toda temu je zunaj šole zaprto skoraj vsako neodvisno gibanje. Šolstvo je sploh jedna najmodernejših institucij, proti katerim pa je slovensko „dobro“ ljudstvo vedno le boječe in konservativno. Bog nas varuj šole in učitelja. Ravno med prvimi hujskači proti šoli in učiteljstvu so večinoma — mladi duhovniki in njih pristaši, posebno tedaj, če se učitelju ne zljubi jim lizati rok, ali če se celo predrzne si naročiti časopis, katerega je mogoče mladi neizkušenec izbrisal iz svojega indeksa. Ti ljudje rišejo take učitelje kot najhujše sovražnike ljudstva v fari. In ljudstvo veruje, saj so tako rekli gospod. Tako naščuvani ljudje imajo merodajno besedo v krajnih in okrajnih šolskih svetih. Odtod izhajajo potem včasih gorostasni njih sklepi. Predno so stala po Slov. goricah sedanja nova šolska poslopja, skušali so klerikalci na vse mogoče načine preprečiti razširjenje šol, vedno kričeč, kam bode prišel kmet. Sedaj, ko so se te postavile brez ozira na njih hujskanje, hočejo se jih polastiti, češ, kar je, je dobro za vzeti. Skušajo toraj učiteljstvo pridobiti za svoja društva itd. z lepa; kjer to ni mogoče pa, z groženjem, ovaduštvom in vsemi mogočimi nedopustljivimi sredstvi. Toda zapomnijo si naj gospodi, da so tisti časi minili, ko so še učitelji igrali vlogo hlapcev.

c)

Narodna probujenost v Slov. goricah ni tako probujena, kakor bi bilo to soditi po raznih člankih raznih časopisov. Narodne veselice, katere so imele prvotni namen, zvbati nacionalno mrtvo ljudstvo k narodni probujenosti, so svoj delokrog zgrešile. Iz takih veselice se razvije še kvečjem celonočno krokanje. Moralnega uspeha te veselice nimajo več. Da nacionalnega fanatizma po Slov. goricah sploh ni, je razvidno iz pomanjkanja vsake v resnici narodne manifestacije proti vsem krivicam, katere se zadevajo slovenskemu ljudstvu. In to vsled tega, ker je ljudstvo vsled klerikalnega hujskanja nacionalno mrtvo. Take narodne samozavesti, kakor jo najdemo ob češko-nemških mejah, ob Muri ni najti. In čemu neki tudi! Saj po naukih iz farovžev ne živimo za ta svet.

d)

Politično življenje tega ozemlja je malenkostno. Ob času volitve jih voli po vsaki fari lekakah pet do deset.

Seveda pridejo tudi drugi na volišče, toda takorekoč kot na vrveh privezani voli na sejem. Ti neumorni gonjači, — saj imajo časa dovolj — napišejo svojim ovčicam sami glasovnice. Volilee zvečine sam še pojma nima, koga in zakaj je volil, ali kaj se pravzaprav godi da ga je vabil „voditelj“ na svoje nabermano vino.

Toliko v album onim, katerim je na srcu ležeča slovensko nemška meja na Štajerskem in usoda Slovincem med Muro in Dravo.

Politični pregled.

Revolucionarna Rusija. Ali bo Rusija izkrcavala? Sovražniki Rusije žele, da bi. Gode se v nji strašna grozodejstva danzadnem. Umori in ropi so na dnevnem redu. Rusija je bila že več desetletij vajena kmečkih uporov, ali upori vojaštva združenimi s punti kmetov in delavcev se niso dogajali, in to je najhujše. Kako se bode vse to razpletlo in končalo, nikdo ne ve. Upati pa je, da bodo car in njegovi svetovalci konečno le sprevideli, da tako ne gre dalje in dali ljudstvu pravice. Zdi se, kakor da bi se rusko ljudstvo maščevalo nad grehi svojih izkoriščevalcev stoletja nazaj. Nič ne pomaga, četudi vsak dan obsodijo toliko in toliko vojakov in kmetov v smrt ali večletni zapor. 30. avg. se je izrekla v Sveaborgu obsodba nad zadnjim oddelkom vojaških puntarjev. 19 vojakov in 3 civilisti so bili obsojeni na smrt, 33 vojakov so obsodili v prisilno delo, 258 vojakov pa pride po 3 do 5 let v kazenski oddelek. — Car je ukazal agrarni banki, naj proda kmetom tudi njegova privatna posestva in sicer po tistih pogojih, kakor kronska posestva. Če bo to kaj pomagalo! — Da na mir še ni računati, je dokaz, da se je varšavska posadka pomnožila za 16 bat. pehote in 12 stot. kozakov in topničarstva in da se proglasi obredno stanje. Ministru Stolypinu, kojega so revolucionarji poskusili umoriti z bombo, a je slučajno se izognil smrti, je car ponudil svoje stanovanje (bo li tam bolj varen?). — Zaprlji so nekega stotnika 22. kozaškega polka zaradi revolucionarne propagande. — S strelji sta ranjena helsingforški poveljnik in njegov po-bočnik. Napadaleci so ušli. Z bombo so napadli kmetje samarskega policijskega načelnika generala Čerkati, ki pa ni bil ranjen. Na kmete so odposlali pehotni oddelek, ki je uničil vas in pobil mnogo kmetov. — Več revolucionarnih voditeljev je odpotovalo na Finsko, kjer hočejo obnoviti izjalovljeno akcijo rdečih gard.

Vstaja na Kubi. Voditelji uporov v provinci Havana so izdali oklic, da ako vlada ne sprejme predlaganega kompromisa in do 10. septembra ne razveljavi zadnjih volitev, nameravajo vstaši napasti last inozemcev, da tako prisilijo Zjedinjene države k posredovanju. Položaj na Kubi je kritičen, dasi kubanska vlada to taji.

Bolgari proti Grkom. Iz Aten se poroča da je zavlado med narodom silno razburjenje zaradi preganjanja rojakov na Bolgarskem. Čez noč so nabili po vseh ulicah pozive na kralja, naj se postavi na čelo poltretjemu milijonu svobodnih Grkov, da osvobodi 8 milijonov tlačanih. Narod bo kralju z veseljem sledil ter prenašal vse težave, ki so potrebne v dosego tega cilja. Sicer je policija pozive odstranila, toda prinesli so jih časopisi. Vladi dela to ljudsko razburjenje velike oskrbi, vsled česar se je garnizija v Atenah pomnožila.

Ustava na Kitajskem. Med posvetovanjem kitajske komisije, ki je proučevala ustavne razmere v inozemstvu, so se sprli. Načelnik komisije, Tajecki, je očital uradništvu, da se upira ustavi. Končno so se izjavili za ustavo. Ustava je že tudi obljubljena, a ni še znano, kdaj jo vpeljejo in kakšna bo.

Enciklika sedanjega papeža. Sedajnemu papežu vsa čast. Ako ostane res vse pri tem, za kar vse se sveti oče vnema, smemo upati boljših časov. Zadnji čas izdal je pastirsko pismo (encikliko), ki odgovarja modernosti sedanjega

časa, in ki je vzbudila po vsem katoliškem svetu veliko zanimanje, ker načela izražena v tej encikliki bodo obveljala za vse katoličane in ne samo za Italijane. Mlade stranke, ki so zahtevale reforme, so vsled tega moderniziranja zelo pobite. Odločujoči klerikalni krogi so dali reformnim katolikom, ki so zborovali v Prerovi na Moravskem, jasen odgovor na njih zahteve: naj se da duhovstvu pravico voliti škofe, naj se uporablja ogromno cerkveno premoženje samo za kulturne in dobrodelne namene, nadalje naj se duhovnike smatra kot škofove pomočnike, naj se prepusti nekaj vpliva na cerkvene zadeve tudi posvetnim ljudem, naj se uvede češčina v božjo službo in sicer tudi v oficijelni in liturgični del, naj se reformira celibat (to je namigneno, naj se duhovniki poženijo) in disciplinarni red. — Na vse te zahteve reformnih katolikov, ki so bili zbrani v Prerovi, so odločilni krogi odgovorili, da se vse to ne sme zgoditi. Rekli so pa sicer, da je politika nevedna duhovskega stanu in da je sicer opravičena, pa vendar nevarna stvar. To da tudi nam Slovincem mnogo misliti.

Dopisi.

Iz Slovenskih gor.

Lepe so Slov. gorice, lepe, a žalibog, da tičijo v klerikalnih sponah, da ječijo pod klerikalnim jarmom. Pod plaščem narodnosti se skriva klerikalizem, ki tira po edince naprednega mišljenja iz nerazsodne mase v nemškutarski tabor „Ptujskega Štajerca“. To so edine zasluge naših brezobzirno postopajočih fanatikov. Našemu mirnemu, poštenemu, vernemu ljudstvu vsiljujejo hujskajoče časnike. Blagoslavljane kapelic, cerkev in zvonov, primiciranje novomašnikov, instaliranje župnikov, poročila o „Mladeniških in dekliških zvezah“ in Marijinih družbah, pogrebi Marijinih devic, pohvale klerikalnih poslancev in hujskanja proti vsakemu naprednemu mišljenju, to je duševna hrana, ki jo nudijo ti listi našemu ljudstvu — v izobrazbo. Kaj ne, gospoda, to je dovolj duševne hrane za „Vaše“ ljudstvo, najboljšo sredstvo za napolnjevanje vaših želodcev in žepov. No pa, saj že včasih priobčite tudi kakšno novico: „Ta in ta občina je prišla v slovenske roke — mi napredujemo. Res je, da vi napredujete, a ljudstvo nazaduje.“ Cele Slovenske gorice komandirajo klerikalci; od najmanjše iz šole izstople deklice do zgrbančene device, mladeniče vseh starosti imajo na svoji vrvi — v svetih družbah, da smejo tam prebirati tudi razen omenjenih listov molitvenike. Te ljudi izrabljajo ti naši „voditelji“ pri različnih priložnostih v dosego svojih namenov n. pr. pri občinskih volitvah, da spravijo odbor v klerikalne roke; po časnikih se seveda piše, da je prišla občina v slovenske roke — da napredujemo. Iste razmere vladajo v naših okrajnih odborih. Tam sedita navadno po dva duhovnika. Ta poveljujeta pod narodnim

LISTEK.

Godec Janko.

(H. Sienkiewicz.)

(Dalje.)

Stražnik, ki je hodil zvečer po vasi in štel zvezde na nebu, da ne bi zaspal, je čisto videl Jankota, ko se premika počasi proti krčmi... Ali deček ni šel v krčmo, ampak je vstopil pod okno in poslušal. V krčmi je mladina plesala, semtertja se je slišal vrisk fanta: „Ijuju“... Čuti je bilo topot čevljev in tihi, doneči glasovi gosel. Janku se je dozdevalo, da ene gosli pojo: „Jaz hočem piti in vesel biti!“ druge so pa odgovarjale: „Kakor Bog, Bog da!“ Vsi so peli, vriskali in plesali... in Janko je vse poslušal... „Vse bi hotel dati, da bi imel take gosli, ki bi tako lepo pele. Toda kje jih dobiti?“ si je mislil Janko.

Poslušal nekaj časa, kar se oglasi surov glas stražnika iz teme: „Poberi se domov, ti brezdela!“...

plaščem svojim predsednikom z zvitim orožjem in — zastop je naroden. Večkrat slišimo govoriti in čitamo po časnikih: „V tem in tem okraju je naroden okrajni šol. svet.“ Poglejmo si natančneje ta narodni okr. šol. svet. V njem sedita zopet po dva duhovnika in drugi udje voljeni od „narodnega“ okr. odbora so trdi nazadnjaki in kdo vruga bi se še drznil trditi, da ta okr. šol. svet ni naroden. Gotovo vzame pri kompetenci za kako nadučiteljsko ali učiteljsko mesto izmed kompetentov učitelja Jakličevega kalibra. Kdor pri nas ni klerikalen, to se pravi, kdor namreč ne trobi v klerikalni rog, ta ni naroden; strogo naroden človek naprednega mišljenja je liberalec, je nemškutar, je izdajalec. Take so narodnostne razmere pri nas v Slov. gor. Ni čuda, da se širi nemškutarija, da propada narod.

Iz Savinske doline.

Srčno smo se vzradostili, ko nam je prišla prva številka „Mladostenca“ v roke. Saj smo vendar tako dolgo pogrešali list, ki bi povedal našim ljudskim sleparjem na Štajerskem odločno in odkrito to, kar jim gre. Sedaj ga imamo in to je naša živa potreba! Trdno smo uverjeni, da bo našel prav mnogo prijateljev, na nas pa je, da ga kolikor mogoče razširimo. Vsakdo naj dela na to, da bo našel „Mladostenec“ pot v vse sloje našega ljudstva, potem se ne bo treba bati nazadovanja in odtujenja v narodnosti.

Pri nas v Savinski dolini je mnogo, prav mnogo gnilega. Tu bo opravljal naš list lahko apostolsko delo. Pač se nahaja skoraj v vsakem večjem kraju kako bralno društvo, ki naj bi imelo namen izobraževati naše ljudstvo. Toda vprašam vas, kakšno pa je to bralno društvo? Imel sem priliko ogledati si par takih izobraževalnic. V tem oziru se odlikuje prav posebno takozvana „Čitalnica“ v Škalah pri Velenju. Tu dobiš „Bogoljuba“, „Naš dom“, „Gospodarja“, „Glasnika sv. Sre“, „Domoljuba“, „Slovenca“, „Našo moč“ in edini list, ki še včasih pove svoje mnenje — „Domovino“. To je slika „Čitalnice“ v Savinski dolini. Take časopise prebira naš kmet in s temi naj se izobrazuje! Saj pa tudi ni mogoče, da bi se nahajali pri takih „Čitalnicah“ drugi časopisi, kakor klerikalni, ko imajo pa celo stvar v rokah klerikalci. Ali se temu res ne more odpomoči? Ali more organizirati naše ljudstvo samo klerikalci? Kje pa je posvetna inteligenca?

V vsaki vasi skoraj se nahaja kaka šola. Poleg duhovnov ima gotovo v vaseh največji ugled in upliv učitelj. Zakaj ne bi ustanovljali učitelji raznih izobraževalnih društev, kjer bi dobivali naši ljudje v roke v prvi vrsti napredne časopise?! Kvišku gospoda, na delo za napredek ljudstva, razženite enkrat pogubonosne, črne megle suženskega tlačanstva, ki so razprostrte nad našim narodom, razženite jih z ognjenim mečem prosvete in izobrazbe in zasijalo bo nam zlato solnce napredka in svobode! — š. —

Janko se je spustil v tek proti domu. Za seboj je slišal glasove gosli: „Jaz hočem piti in vesel biti!“ Toda kmalu je vse utihnilo.

Naposled si sam izdelal gosli in napne nanje konjsko žimo; toda te so pele tiho, kakor brenčijo muhe in komarji po zraku. Vendar je godel nanje od jutra do večera, četudi je bil tepen tolikokrat, da je bil ves potolčen. Opustil ni igranja, njegova je narava taka.

Hranil je denarce, da bi si kupil gosli, jedel je vsled tega zelo malo. Prišel je gladu hujsati in pred žetvijo bi bil že kmalu umrl. Sluga v bližnjem gradu je imel gosli. Janko se je nekoč prikradel v grad ter zagledal v lakajevi sobi gosli na steni viseti. Hitro smukne skozi odprta vrata. Opazuje gosli od vseh strani, še prijete si jih ne upa. Zdi se mu, da je pred kako svetinjo. Ko bi jih smel prijete in igrati, oh... Želel jih je samo enkrat imeti v rokah, da bi jih od blizu ogledal. Ubogo dečkovo srce je kar drhtelo pri tej misli.

Neke noči ni bilo nikogar v slugovi sobi. Gospoda je odpotovala v tujino in v gradu je bilo vse temno in tiho... Sluga je sedel v

Od sv. Jurija ob Ščavnici.

Pri nas se snuje katoliško-politično društvo. Zakaj se pa ne imenuje kar naravnost cerkveno-politično društvo, v katerem bodo duhovniki predlagali že napisane predloge na glasovanje, katerim bodo člani-politiki brez debate pritrdjevali. Tako izgledajo katoliško-politična društva. Kdor ne prisega na njih program, temu bi ti ljudje sploh odrekli zmožnost političnega mišljenja. In če mislijo, da bodo s takim političnim društvom res dostojno branili narodno mejo, se motijo. To politično društvo hočejo ti usiljenci ljudstvu vsiliti. Toda toliko naj znajo, da nobeden naprednjak ne bode pihal v njih rog. Če hočejo ustanoviti čisto narodno politično društvo, potem smejo pričakovati sodelovanja vseh narodnih elementov, sicer pa bodo šli proti sovražniku osamljeni v boj in bodo tudi osamljeni poraženi. Napredna stranka je v prvi vrsti za čisto narodno stvar brez vsake primesi. Z napredno stranko bode morala računati tudi takozvana katoliška ali klerikalna stranka, kajti v današnjih razmerah je nemogoč obstoj slovenskega naroda po Slov. goricah brez naprednih elementov v boju z močnejšim, kapitalističnim sovražnikom, ker socializem po receptu naših klerikalcev tudi slovensko ljudstvo ne bo rešil.

S Koroškega.

Celovski „Mir“ se je zadnji čas pričel res krepko boriti za koristi koroških Slovencev in vsacega Slovenca bodi dolžnost, da se zanima za naše sobrate Korošce. V svoji zadnji številki priporoča „Mir“ vsemu slovenskemu časopisju, naj bi se ponatisnilo iz njegovega lista sledeče: „Prijateljem koroških Slovencev! Slovenska Koroška s svojimi razmerami in zahtevami je bila dosedaj večini slovenskega naroda pravzaprav nekako — terra incognita, nepoznana. Obupni naš boj za obstanek, ki ga je v zadnjih časih še poostril boj proti nad vse krivični volilni reformi, je šele vzbudil v naših izvenkoroških bratih zanimanje za nas. Ali odkod naj dobi izvenkoroški Slovenec pojasnila naših razmer, kje naj se pouči o naših željah in zahtevah, ako ne v edinem slovenskem listu koroških Slovencev, v „Miru“. Zato smo tudi razposlali širom cele Slovenije v zadnjem času večje število iztisov našega lista slovenskim rodoljubom, o katerih smo prepričani, da se zanimajo za koroške Slovence ter njih dejanje in nehanje. Marsikdo nam je poslal list nazaj, ali lepo število iztisov se nam ni vrnilo, iz česar sklepamo, da se dotični rodoljubi žele natančneje informirati o naših stvareh. Današnje številko smo poslali vsem onim rodoljubom, kateri nam dosedaj jim poslanih iztisov niso vrnili. Opozarjamo torej dotičnike, da jih bomo smatrali za naročnike, ako nam tudi te številke ne vrnejo. V to svrhu smo tudi priložili položnice. „Mir“ stane na leto samo 4 K. Pripomnimo naj, da je list že par let pasiven, čemur je mnogo pripomoglo to, da je prinašal celo predlansko leto „Domoljuba“

sobi na drugi strani pri hišini. Janko pritava po hodniku. Na pragu sobe se ustavi in gleda na cilj svojih želja. Žarki polne lune so skozi okno padali ravno na gosli. Videle so se mu kakor srebrne. Janku je kar vid jemalo. Pri lunini svetlobi je natančno videl: urezane boke, strune in zviti držaj gosli.

Oh! to je bilo prekrasno in čarobno, in Janko je bil kar zamaknjen. Sključen sede sredi hodnika, z rokama oprt na mršava kolena, z odprtimi usti je gledal in gledal. Zdaj ga je strah pridržal na mestu, a zopet ga je neka nepremagljiva sila gnala naprej. Ali je vse to začarano ali kaj. Zdelo se mu je, da se mu gosli približujejo, kakor bi hotele proti detetu. Včasih se je malo potemnilo, potem se ponovno zopet močnejše zasijale. Prava čarovnija! Med tem je potegnil veter; drevje je tihoma zašumelo, čriček je zaškrtal, a Janku se je dozdevalo, da sliši glasno:

Idi Janko, v sobi ni nikogar... idi Janko! Noč je bila svetla, jasna. Na grajskem vrtu je nad ribnikom začel peti slavec in Janku se je zdelo, da poje: „Idi! pojdi! uzmi!“

kot prilogo, katera še dandanes ni plačana. — Rodoljubi slovenski! S podporo, ki jo s svojo naročnino naklanjate našemu listu, podpirate ne samo v veliki meri težnj koroških Slovencev, kajti trdno situiran list bo mogel tem uspešneje buditi in hrabriti slovenski narod na Koroškem v boju za njegove in pa tudi vaše pravice. Zakaj pomnite, da smo koroški Slovenci predstraža cele Slovenije. Ako se ob naših prsih ne razbije sovražnikov naval, potem pridete na vrsto vi, in naši pogrebi bodo tudi vaši! Ako branite nas, branite sami sebe! Komur je torej kaj na tem, da ostanejo naše Karavanke nepremosten zid za našega skupnega sovražnika, stori svojo narodno dolžnost!"

Štajerske novice.

Škofa so hoteli ubiti! — Pičlo številce udeležencev katoliškega shoda iz Celja, je raztrosilo med tamošnjim prebivalstvom prismojeno vest, da so Ljubljančanje napadli vozove, v katerih so se peljali škofje skozi Ljubljano, ter hoteli ubiti najprej ljubljanskega, potem mariborskega in nazadnje še goriškega škofa! O, ti sveta neumnost nerazsodnih ljudi.

Za kuro! — Dne 29. avgusta t. l. je bil na glavnem trgu v Celju med deveto in deseto uro pravi cirkus. Dve ženski sta kričali, kakor divji in ena je držala z vso močjo eno kuro v rokah, katero je druga zahtevala nazaj. Prišla je policija in zvedelo se je, da je hotela ena stara ženska ukrasti drugi — prodajalki — kuro, kar je pa ta še v pravem času spoznala. Dotična ženska je kradla že celo leto kure v Celju, zdaj pa se je vendar enkrat ujela. No, bo vsaj par dni mesto dobrega mesa, jedla pusto kašo. Dober tek! —

Umrli je v Mariboru dne 28. p. m. stolni prošt monsignor Lovro Herg v 78. letu starosti. Pokopljejo ga v Limbušu.

Strela je zažgala hleve in škedenjski hram kmetu Elzniku pri Sv. Križu nad Mariborom. Škode je 6000 K, zavarovalnine pol manj.

Ponarejeni bankovci po 20 kron. Te dni so dobili v neki trgovini v Celju bankovec od 20 kron, katerega so še le prekasno zapazili — kot falsifikat, čeprav je slabo ponarejen. Te slabo ponarejene bankovce se lahko po tem spoza, da imajo temnejše ozadje nego pravi bankovci, ženski glavi ste na obeh straneh prav slabo izvedeni in pretemno šrafirani, tako da svitli deli obraza ne pridejo do veljave, barva ponarejenih bankovcev je opekasto rdeča (ziegelrot). Angeljki so na obeh straneh zelo grobo izdelani, označenje serije se je posebno na madžarski strani popolnoma ponesrečilo.

Major zblaznel. V Mariboru je zblaznel upokojeni major Viljem Aigner, ki je pred nekaj leti popolnoma oslepel. Morali so ga prepeljati v blaznico.

Strela je zažgala v Št. Lenartu pri Vel. Nedelji hišo Fr. Šumenjaka. Doma so bili

V tem zakroži s tihim frfotanjem čuk nad dečkovo glavo ter mu kliče: „Janko, ne! ne!“ A čuk odleti, slavček ostane in čriček zopet jasneje cvrči: „Tam ni nikogar!“ Gosli so zopet zasijale.

Uboga, mala zgrbljena prikazen se pomiče nalahko in oprezno naprej, a slavec med tem tiho in poželjivo poje: „Idi! pojdi! vzemi!“

Bela srajčica se pomika vedno bližje durim. Nič več je ne zakriva temni hodnik. Na pragu sobe se sliši brzo dihanje žalostnih dečkovih prsij. Še trenutek in izginila je bela srajčica, ostala je le še ena noga na pragu. Zaman si priletel čuk ter še enkrat zaklical: „Ne! ne!“ Janko je že v sobi. (Dalje prih.)

Premeteni tat.

Šaljiva črtica. — Spisal F. G. Hrastničan.

Oblastno in samozavestno je sedela Neža Ropotarjeva za svojim „štantom“ s surovim maslom, sadjem in jajci. Mnogo je danes že

sami otroci, ki jih je strela omamila, vendar se je materi še posrečilo, iznositi otroke iz go-reče hiše.

Ustrelil se je topničar Gustav Mulec pred hišo svojih staršev v Studeneh pri Mariboru. Zahteval je od svojih staršev večjo svoto denarjev za vojaške vaje, a denarja ni dobil, zato se je ustrelil.

Tat čevlje osnažil. Od 30. na 31. p. m. je prišel ponoči tat v župnišče v Vojniku. Bil je v dveh sobah, toda tam je bil samo hmelj. Prišel je v klet, se napil in odnesel nekaj malih reči. Takrat se je selil tudi g. kaplan in spal tisti večer v župnišču. Zvečer je odpeljal njegov voznik vse njegove reči. Ko gre gospod spat, postavi po navadi svoje čevlje pred vrata — edine, ki jih je imel za na pot. Drugo je bilo že na vozu in na potu. Zjutraj vpraša gospod, če so čevlji že osnaženi — pa ni jih bilo nikjer, šli so s tatom. Kaplan bi bil moral iti bos iz Vojnika, ko bi mu ne bil posodil g. župnik drugih čevljev.

Goljuf. Po slovenskih mestih in po deželi hodi neki človek, ki pravi, da je potnik „Industrije stakla“ v Zagrebu in ponuja strankam na obroke svete podobe z godbenim avtomatom. Kjer se mu kupčija posreči, zahteva agencijske odstotke, nekateri mu pa plačajo tudi prvi rok v poljubni vsoti in potem zastoj čakajo na naročene podobe. Navedenec je obrit, star 38 do 40 let, govori nemški in hrvatski in je že na ta način pogoljufal več strank.

Pobegnil je kaznjene mariborske kaznilnice, na 7 let težke ječe obsojen 41 letni Franc Marinšek iz Kostanjevca v Slovenjebistriškem okraju.

Rezervist pobegnil. Josip Germovšek, posestnik v Križah okraj Kozje je bil poklican v Celje k orožnim vajam. Dne 24. avgusta je pobegnil domov, toda orožnik Koje iz Rajhenburga ga je prijel in oddal vojaški oblasti.

Umrla je v Gradeu na operaciji Marija Podgoršek, soproga veleposestnika Franca Podgorška iz Ponikve ob južni železnici. Pokojnica je bila mati bivšega polie. svetnika ljubljanskega.

Izdal se je. V Mariboru je ukradel 54 letni dninar Jožef Nerad Čirčiču hlače in odšel z njimi po mestu. Ko je zapazil redarja, je hotel zbežati. Redar pa je uzmoviča zgrabil in oddal sodišču.

Ponarejen 20 vinarški denar kroži po Mariboru. Falsifikati so iz svinca in dobro ponarejeni.

Vojnega ministra Krieghammerja, ki je te dni na Dunaju umrl (pravijo, da ga je na lovu neki princ po nesreči ustrelil) so prepeljali na Gomilsko, kjer so ga položili v rodbinsko rakev.

Strela je ubila v Vidmu pri Cmureku na polju neko kmetico in njeno hčer.

Ogenj je upepelil dne 30. avgusta zjutraj posestniku Jok. Strajnsak v Bučečevih okraj Ljutomer, hišo z vsemi gospodarskimi poslopji, orodjem in letošnjimi pridelki vred. Vrla

prodala, le surovega masla ni hotel nobeden kupiti.

V tem se ji je približal lepo oblečen mož. „Po čem pa dajete hlebček surovega masla?“ jo je vprašal in objednem tudi že odščipnil košček ter pokusil.

„Po 40 vinarjev, gospod!“

„O, to pa ni drago! Čakajte, moj gospodar vam vse odkupi! Hočete?“

„O, zakaj pa ne? Kdo pa je vaš gospod?“

„Doktor Zagodè se piše in jutri bo poroka njegove hčerke z baronom Koprivo. Zato potrebuje mnogo surovega masla... Pa jaz sam ga ne morem nesti, imate morda koga, ki bi šel z mano?“

„O, to storim že sama!“ — In oprtala si je zaboje ter se obrnila k sosedu, ki je prodajal klobase: „Sosed Potočnik, prosim vas, pazite med tem na moje stvari! Ne bo vam zastoj!“

Potočnik je nekaj zamrmral, Neža pa je odšla s tujcem. Med potjo je pravil, da je njegov gospod jako strog in da težko izpusti kak vinar.

domača požarna bramba je bila takoj na licu mesta; prišle so tudi požarne brambe iz Iljaševce, Bunčan, kateri sta tudi veliko pripomogli da se ogenj ni dalje razširil. Še celo iz Banovee in Grlave sta prišli požarni brambi. Čast jim! Posestvo je bilo zavarovano pa le za majhno svoto. Vzrok ognja je neznan, sumi se pa, da je posegla hudobna roka vmes.

Svetovne vesti.

Vojna uči varčevati, vsaj na Japonskem se je to uresničilo. Do konca leta 1904 so namreč Japonci naložili v bankah 22.756.494.960 K prihrankov, t. j. za 5200 milijonov več kakor v letu pred vojsko. Razen tega so se tudi vloge v poštni hranilnici, kamor nalagajo svoje prihranke večinoma le delavski sloji, pomnožile za 20 milijonov K. Sploh pa je Japonska v zadnjih desetih letih sledeče napredovala: narodni dohodki so narasli od 196.340.040 kron na 654.933.860 K, število tovaren se je pomnožilo od 1287 na 2848, izvoz se je pomnožil od 272.224.340 kron na 643.067.220 K, uvoz pa od 234.963.900 kron na 977.076.020 K. — Da, to so oni mali napredni Japonci.

Velike poplave so bile zadnje dni ob Senegalu. Cele naselbine je voda odnesla in tudi mnogo ljudi. Škoda se ceni na 20 milijonov kron.

Krava je pojedla izpričevalo. K nekemu vrtnarju v Erfurt je prišel vrtnarski pomočnik, ki se je mogel izkazati le s sledečo legitimacijo: „Vrtnar N. iz Kollode je služil pri meni od 7. do 23. julija v moje popolno zadovoljstvo ter ga s tem odpustim. Njegova izpričevala, ki jih je imel seboj, je pojedla moja krava; kaj je bilo v njih zapisano, mi ni znano, toda znano mi je, da mu je pojedla tudi prednji del srajce, kar s tem potrjujem.“

Hudomušna strela. V Fažani pri Pulju je pred kratkim udarila strela v trinadstropno hišo skozi dimnik, prebila pod tretjega nadstropja, razbila strop v drugem nadstropju, okrušila na raznih mestih stene neke sobe, odšla nato v sobo prvega nadstropja, kjer je najprej vzela kos okvirja z neke slike. V tej sobi je bila ravno deklica, ki si je izzuvala čevlje. Strela je švignila v en na pol izzut čevljev, a se dekleta ni dotaknila. Šla je nato v pritličje, kjer so bile v kuhinji tri ženske. Ena ki je hotela zbežati, je bila od strele omamljena. Iz pritličja se je strela vrnila v prvo nadstropje, kjer je odletela skozi okno in pri tem užgala brzojavno in strelodvodno žico. Pa naj še kdo reče, da tudi strela nima svojih muh!

Nehvaležen konj. Še precej lepa in premožna vdova Xavirl v Parizu ima posebno rada konje. Povsod na ulicah daje fijakarskim konjem kolačke in sladkarije. Nedavno pa je naletela na nehvaležnega konja. Sladkarije je sicer lepo pojedel z roke, potem pa hlastnil po bujnih in lepo nakodranih laseh (mislil je menda, da je mrva) svoje dobrotnice. Občinstvo je zaupilo strahu, ker

„Pa vkljub temu zahtevajte odločno plačilo za svoje surovo maslo in ne izpustite niti vinarja!“

Med tem sta prišla pred lepo, dvonadstropno hišo doktorja Zagodeta.

„Le z menoj, mati,“ je rekel Nežin spremeljvalec ter jo peljal v drugo nadstropje. Tu je pozvonil, nato pa sta oba vstopila v čakalnico zdravnikovo.

„Vsedite se tu, mamica,“ je dejal, „ter me počakajte!“ In potrkal je na vrata zdravnikove sobe ter vstopil.

„No, kaj bo dobrega, mož?“ ga je vprašal zdravnik.

„Bolnico sem pripeljal, svojo teto!“ odvrne naš znanec.

„In kaj ji je?“

„Na duhu je bolna, gospod doktor! Moja teta je namreč prodajalka sadja, surovega masla in takih stvari. Pred enim tednom ji je pa nekdo ukradel celo košaro surovega masla in sedaj prime vsakega, ki ga sreča ter zahteva od njega ukradeno maslo. Zmračil se ji je um. In tudi vas bo terjala za denar...“

je vsakdo mislil, da ji je konj prizadjal hudo rano na glavi. Toda kmalu se je spremenil strah v splošni smeh. Konj je namreč vihtel v gobcu celo — lasuljo, dobrosrčna vdova pa je osramočena zbežala.

Hude ženske. V Št. Jožefu (Misuri) je nedavno trgovina z žensko obleko razglasila po časopisih, da se določenega dne vsa zaloga prodaja po izredno nižanih cenah. V par urah se je nabralo pred trgovino več tisoč žensk. Ko so odprli vrata trgovine, so se vsule ženske v trgovino, se suvale in pretepale z dežniki za prve prostore. V trgovini sami je nastala taka gneča, da so neko žensko zadušile. Druge tri so morali prepeljati v bolnišnico. Ženskam, ki so se prerile iz trgovine, je visela obleka v cunjah raztrgana s telesa. Končno je morala policija trgovino zapreti.

Hrvatski zamorec. Pred tremi meseci se je vrnila iz Amerike domov na Šipak na Kupčini neka ženska v blagoslovljenem stanu ter pred nekaj dnevi povila zamorčka. Soobčani so mislili da je prišel na svet sam vrag, ter bežali pred njo: župnik je imel dosti truda, da je vso stvar razložil. Zamorček je čvrst in ima najlepše upanje na dolgo življenje.

Defraudiral je poštni oficijal Adam Lukassiewicz v Chorodowu v Galiciji za 24.000 K vrednostnih papirjev. Lukassiewicz je star 24 let, oženjen, srednje velikosti, kozavega obraza in nosi ščipalnik. Kdor ga prime, oziroma izsledi, dobi od poštne uprave 1000 K nagrade.

Fakirji. Znano je, da so indijski fakirji najbolj fanatični verniki na svetu, ki si nalagajo prostovoljno razne telesne muke, da bi bili enkrat vredni uživati rajsko blaženstva. Skoraj vsi fakirji leže na goli zemlji na deskah, iz katerih štrle dolgi žebli, seveda morejo tako ležati le nekaj minut. Drugi se sploh nikoli ne vležejo, temuč spe stojé. Neki fakir je 12 let tako delal, potem je ovil roke okolu glave ter jih ni več vzel z glave. Nohti so mu tako zrastle, da so mu šli zkozi roke liki žebli. Končno je umrl v ognju, ko je hotel iti preko petih na čast solncu gorečih kresov. Mnogi fakirji se zareko, da drže celo življenje roke kvišku. V tem položaju ostanejo toliko časa, da roke otrpnejo ter so mrtve, da se ne dajo več nizzdol spustiti. Govori se, da je neki fakir vzel v usta nekoliko zemlje in slakovega semena, a ni odprl ust poprej, da je seme pognalo bilke (?). Nekateri fakirji napravijo dolga potovanja s trdo skupaj zvezanimi nogami in z raztegnenim vratom, da komaj dihajo. Najvstrajnejši pa so fakirji, ki se usedejo na breg kake svete reke ter tako presede celo življenje ne meneč se za zimo ne za vročino ne za nadležni mrčes. Dogodi se, da se jim v laseh in bradi naselijo celi roji mravljincev. Čudno je le, kdo pita prismojene lenuhe.

Raznoterosti.

Protestni shod v Mariboru

se je vršil ob veliki vdeležbi. Največ zaupnikov je bilo duhovniškega stanu, kar je bilo tembolj

„Pripeljite jo v sobo!“ de zdravnik in si popravi naočnike, „to mora biti prav zanimivo.“

In naš znanec je šel v čakalnico, kjer je sedela Neža pri svoji košari.

„Le ne izpustite vinarja!“ jo je poučeval, „storite tako, kakor sem vam rekel!“

„Bom, bom!“ je zatrdila starka in izginila v zdravnikovi sobi.

„No, kako vam je?“ jo je vprašal prijazno zdravnik. — Neža je prikimala. — „Vi tržite s surovim maslom“, je nadaljeval doktor. „Ali je drago?“

„Štirideset vinarjev hlebček! Pa jaz nimam časa, prosim, plačajte mi, kar mi gre, da odidem!“

„Kaj naj vam plačam?“

„Sirovo maslo, ki je je vaš sluga v vašem imenu pri meni naročil!“ — Zdravnik se je zdrznil. — „Kakšen sluga?“ je vprašal začudeno.

„I, vaš, ki je pravkar govoril z vami! Sicer pa zahte — — —“

naravno, ker se je vršil shod na delavnik. Zborovanje, na katerem so govorili tudi voditelji s Koroškega, je trpelo več ur. Dasi so bili imenoma vabljeni zlasti slovenski poslanci dr. Šusteršič, notar Plantan in Oskar Gabršček, vendar ni bilo od teh nikogar poleg: znamenje, da so se bali priti v Maribor, ali pa da nimajo ničesar povedati, kajti drugače je bil shod v Mariboru politično tako važen, da je vsak izgovor prazen. Resnega politika ne sme motiti ne oddaljenost kraja, ne bolezen: v rimski in madžarski zgodovini imamo primere, kjer so se dali poslanci vsled bolezni pred ljudstvo nesti. Konec več ur trajajočega zborovanja, na katerem so prišli le štajerski poslanci, so bile sprejete sledeče rezolucije:

I. Slovesno izjavljamo, da smo za občno, tajno, direktno, enako volilno pravico, kateri podlaga bodi edino število prebivalstva.

II. Zbrani zaupniki izrekamo najiskrenejše simpatije koroškim Slovincem ob njihovi težavi in neustrašeni borbi zoper gorostasne krivice, katere jim prizadeva v volilnem odseku sprejeti načrt volilne reforme. Obžalujemo osebne napade gotovega časopisja na sebične in neustrašene voditelje koroških Slovencev.

III. Živo obžalujemo, da slovenski zastopniki v volilnem odseku niso postopali ne glede na domače strankarstvo strogo po enotno dogovorjenem programu ter da „Slovanska zveza“ ni niti po svojem načelništvu niti s klubovimi sklepi primerno podpirala zahtev koroških in štajerskih Slovencev.

IV. Zahtevamo, da se izločijo slovenske občine Dedonci, Potrna, Plitvički vrh, Žetince, Slovenska gora in Zenkovec iz radgonskega okraja ter slovenske občine Ščavnica, Dražen vrh in Velka iz emureškega okraja, katere so se v seji z dne 12. julija 1906 izločile iz slovenskega okraja št. 23, ter da se pridenejo temu slovenskemu volilnemu okolišu.

Protestujemo nadalje proti krivični razdelitvi mestnih in trških mandatov, ter priklopljenju slovenskih krajev Št. Lenart in Gornja Radgona k lipniškemu volilnemu okolišu.

V. Slovenske poslance pozivljamo, da z vsemi sredstvi skušajo popraviti na Koroškem in Štajerskem v teh volilnih zadevah storjene krivice ter da se v ta namen, če treba, poslužijo tudi obstrukcije.

VI. Izjavljamo, da smo proti določbi dvetretjinske večine pri spremembi volilnih okrajev.

Štajerska kmetijska družba. Kmetijski družbi v Gradcu smo mi Slovenci le molzna krava, nam pa včasih pošlje kakega mršavega mrjasca, za katerega bi Nemeč sigurno ne maral. Iстина je, a škandalozno tudi. Mi se pred Nemci le smešimo! Denar, ki ga izdajamo za to kmetijsko družbo, je izvržen; kajti mi od te družbe nimamo nič. Pač vendar nekaj: „Gospodarski list“! Ta list pa ni drugega nego pręstava nemškega glasila štajerske kmetijske družbe, ki ima naslov „Landwirtschaftliche Mitteilungen“. A kako je preveden ta list: v spakedrani slovenščini, da

„Ali ni bil to vaš nečak?“

„Moj nečak! Ne noréjete se iz mene, vi skopuh — —“

„Počasi, počasi!“

„Nič počasi, hitro hočem imeti denar za sirovo maslo, ki ga je naročil vaš sluga pri meni za pojedino pri moštvi vaše hčere z baronom Koprivo!“

„Hahaha!“ se je zasmel zdravnik, „jaz vendar nimam nikake hčere, niti kakega slugo! — Pa kje imate svoje sirovo maslo?“

„Zunaj v čakalnici!“

„Tako, tako!“ je pokimal zdravnik, „mati, meni se dozdeva, da vas je oni mož — prekanil. Izdal vas je namreč pri meni za umobolno teto, katero naj bi jaz preiskal. . . Med tem jo je pa on najbrže z vašim sirovim maslom odkuril. Le poglejmo!“

Odprl je vrata in uboga Neža je izpreviedela, da je opeharjena. Kakor brez uma je zdirjala po stopnicah, misleč, da bo premetenega tata še dohitela — a zaman. Vsa upehana je prihitela na trg. Zadovoljnega obraza ji je prišel

se Bogu smili! Vsebina pa itak ni dosti vredna. . . Toda dosti o tem. — Skrajni čas je že, da se slovenski gospodarji organizirajo na Štajerskem ter si ustanovijo svojo gospodarsko ali kmetijsko družbo! Koliko plodonosnega bi se potem lahko v prid našemu kmetu glede živinoreje, mlekarstva i. dr. ukrenilo! Pa tudi naš naroden ponos zahteva, da se Slovenci v tem pogledu emancipiramo od Gradca. Upajmo, da se merodajni možje na slov. Štajerju vendar enkrat o tej zadevi snidejo, kar je že zdavnaj nujna potreba.

„**Najprej vera, potem šele vse drugo**“, tako je dejal na katoliškem shodu v Ljubljani dr. Slavik in te besede so značilne za naše klerikalce, ki vedno in vedno kriče, da delajo v prvi vrsti za koristi slovenskega naroda. Ker vemo, kako je smatrati „vero“ pri naših klerikalcih, namreč kot organizacijo klerikalizma zoper napredek in svobodo, tudi lahko sodimo po teh besedah celo klerikalno družbo, ki dela le za svoj žep. Tu poznamo pa na Štajerskem popolnoma drugega gospoda, ki je tudi duhovnik, a je govoril na nekem javnem shodu v Celju čisto drugače in ravno nasprotno, kakor dr. Slavik na katoliškem shodu v Ljubljani. Ta mož je g. župnik Vodušek v Vojniku pri Celju, ki je poln rodoljubnega ognja vskliknil: „V odločilnih trenutkih narodnost naprej!“ To je mnenje pravega rodoljubja resnično narodnega župnika! Tega naj si vzamejo drugi gospodje za vzgled in prepričani smo, da bo vse drugače, vse lepše na Slovenskem, kakor je zdaj. —

„**Učitelji so šoštarji.**“ — Pri Sv. Jožefu nad Celjem je samostan, v katerem nedeljo za nedeljo ščuvajo „ponižni gospodje“ naše ljudstvo zoper učiteljstvo. Prav radi verjamemo, da jim učitelji niso po godu, ker nočejo trobiti v njihov rog. Vemo, da jim to ni prav, ker hočejo, da jim je vse pokorno, učitelji pa se jim tako trdovratno zoperstavljajo. Ker ne morejo učiteljstvu drugače škovati, so se zdaj poslužili pristno klerikalnega sredstva — izpodkopavanja časti. Trobijo ljudem v uho, da so učitelji neumni šoštarji, ki so hodili le nekaj let v šolo in hočejo sedaj več vedeti, kakor škof, ki so hodili nad sedemnajst let v šolo! — S takim hujskanjem skušajo odvrčati srca ljudij od največjega dobrotnika in prijatelja slov. kmeta, od učiteljstva, brez katerega bi nehal eksistirati narod. Kmetje! Zapomnite si take ljudi, ki ščuvajo one, kateri živijo in trpijo edino le za vas in vaše delo.

Gospodarske vesti.

Razglas o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori deveti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih

sosed Potočnik naproti: „Danes imate pa res srečo, mati Neža! Najpoprej ste prodali celo košaro masla, potem pa ste še poslali slugo po koš jajec! Res, častitati vam moram!“

„Ali ste znoreli?!“ je vpila Neža, „koš jajec, kdo je prišel ponj?“

„I, oni sluga, s katerim ste poprej odšli. . . Gotovo ste jih prav dobro prodali. . .“

„Dobro?“ je divjala Neža, „vi ste ž njim v zvezi, vi ničvrednež, vi tat. . .“ In kakor besna se je zagnala v njega ter ga vlačila za lase. . . Vojska je bila kratka: izpodrsnilo je obema in zvrnila sta se oba v košaro jajec, ki je ubogi Neži še ostala.

Drugo naj si č. čitatelj predstavlja sam, mi naj le še dostavimo, da sta si bila odslej Neža in sošed Potočnik „smrtna“ sovražnika, kar spoznamo najlažje iz tega, da se sedaj izogibata drug drugemu na sto korakov in da je sošed Potočnik postavil svoj „štant“ daleč, daleč proč od Nežinega.

mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 kron, ali za ves tečaj 360 kron. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših otrok; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor.

Nov poklic za naše ženstvo. „Gostilničarska zadruga na Dunaju“ otvori s privoljenjem c. kr. ministrstva za uk in bogočastje na svoji strokovni šoli poseben kurz za izobrazbo učiteljic za kuharske in gospodinjske šole. Ta kurz bode trajal od dne 17. septembra 1906 do 15. januarja 1907 in se končal z izpiti pred posebno, od ministrstva imenovano komisijo, ki ima pravico izdajati državna spričevala. Absolventinje, ki bodo napravile izpit z odličnim ali pohvalnim uspehom, bodo smele v svojem materinskem jeziku imeti in voditi kurze za učiteljice na kuharskih in gospodinjskih šolah. Za one gojenke, katere sprejme izpraševalna komisija in ki so revne, podeljuje c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje ustanove po 250 K za pokritje stroškov poduka od strani posebnih strokovnih učiteljev. Vsi drugi stroški za celi kurz bodo poleg učnine znašali 1100 K, pri čemer se opozarja, da se v dotičnem razglasu od strani merodajnih činiteljev že pozivlje deželne odbore, občine itd., da naj kandidatinjam s podelitvijo ustanov od 550 do 1100 K omogoče pohajanje tega kurza. Podrobni pogoji za sprejem, učni načrt, kakor sploh vsa druga potrebna pojasnila se poizvedo vsak čas pri odboru „Gospodinjske šole“ v Ljubljani ali pa če se obrne vsaka, ki se zanima za ta kurz, naravnost na imenovano zadrugo na Dunaju. Želeti bi bilo, da bi se jedna ali druga slovenskih dev ali žena poslužila te ugodne prilike, da si pridobi od države pripoznano usposobljenost za vodstvo kuharskih in gospodinjskih šol. Na ta način se bode najvsepešnejše zaprl na tem polju tujeu pot k nam, ako nam bodo tudi v ti stroki, kakor v drugih strokah na razpolago primerno usposobljene domače moči, katerih nam ravno na gospodarskem polju — žal — tako manjka. Ne glede na ta narodni in narodno-gospodarski moment se pa tem potom nudi slovenskemu ženstvu tudi prilika, ustanoviti si udobno samostojno eksistenco.

Prasiči, ki so vedno zaprti v tesnem svinjaku, pomešajo mnogo krme v gnoj, skoro polovica krme se uniči. Spuščati jih je treba že iz tega vzroka na pašo. Kolikor stane paša, se bo prihranilo lahko na krmi, vrhutega bodo še ostali zdravi in se bodo lepo redili.

Krmite dobro kokoši, kadar se gulijo. Navadno mislijo ljudje, da ni treba, da bi ko-

koši žrle, kadar ne nesejo jajec. A ravno tedaj bi jih morali najboljše negovati. Kokoš, ki ne nese jajec in zgublja perje, ima dvojno nalogo. Njen život mora skrbeti za novo perje in za bodoči čas nesenja jajec. Zato krmite kokoši tedaj, ko se gulijo, najbolj in vspehov ne bode pogrešali. Slabo krmiljene kure začno nesti šele v svečanu ali sušcu, dobro in pravilno rejene pa že o božiču.

Proti piku mušic je baje najboljšo sredstvo naftalan. Pičeno mesto se mora takoj močno nadrgniti z naftalanom, tako da prodre res skozi kožo do komarjevega strupa. Na ta način ne le, da pik ne skeli, temuč tudi izostane otekline.

Kri ustavimo, ako nam teče iz nosa, najhitreje, ako brižgamo v nos sok citrone. Ako pa ni citrone pri roki, vdihati je dobro vase mrzlo vodo pomešano z nekoliko jesiha ali galuna. Tudi mrzli pokladi čez čelo, sence ali nos vstavijo kri. Ako pa komu prepogosto in močno lije kri iz nosu, je najbolje iti k zdravniku, ker je lahko mogoče, da je počila kaka nosna žilica.

Ob suši zalivajmo rastlinam le z vodo, ki se je čez dan segrela, nikdar ne z mrzlo iz vodnjaka. Zalivanje z mrzlo vodo je mnogokrat vzrok, da rastlina jame veneti in hirati.

Navodila, kako se naj ravnamo v času nevihte. Po nasvetu zdravstvenega učitelja je najprikladnejše, da smo v slučaju nevihte v sredini sobe. Ako nas nevihta zasači na prostem, korakajmo enakomerno dalje. Nevarnost postane večja ako se spustimo v tek, še bolj pa, ako obstanemo na mestu. Izogibati se moramo gričev in stoječih voda. Jako pogostoma se svari vedriti pod drevesi. Posamično stoječa drevesa so v tem oziru zlasti nevarna. Sicer pa je nevarnost, da udari strela v drevesa, odvisna od različnih vrst drevja. Najbolj privlačuje strela hrast. Označimo privlačnost strele pri bukvi z 1, tedaj moramo postaviti za igličasto drevje število 9, za javor in lipo 12 in za hrast število 34. To različnost provzročuje notranja sestava dreves. Ako je mogoče, bodimo najmanj pet do šest metrov oddaljeni od najbolj zunanjih vej dotičnega drevesa. Bliskov, ki se označujejo le z gromom, naj se ne strašimo, ker blisk mnogo preje zapazimo, kakor zaslišimo gromenje. Pa tudi vsi bliski, katere vidimo, niso nevarni. Kajti ker se širi svetloba s hitrostjo 304.000 kilometrov, tedaj mora tudi blisk v tistem trenutku, ki nas loči od njega, ako leti v smeri proti nam. Vsak blisk torej, ki ga vidimo, je že dosegel drug cilj. Končno smo nekako pomirjeni, ako vidimo, v kakih razdalji se spuščajo strele. To se lahko izračuna na jako enostaven način; kakor znano, znaša hitrost svetlobe v eni sekundi 304.000 kilometrov, hitrost glasu znaša pa le 340 metrov v istem času, moramo torej le število sekund, katero preteče med časom, ko se zabliška in zagrmí s hitrostjo, s katero se širi glas, torej s številko 340 pomnožiti in tako dobimo v metrih daljavo, iz katere je prišel blisk. Še enostavneje dobimo to daljavo, ako računamo na vsake tri sekunde, ki so pretekle potem, ko smo opazili blisk, približno 1 kilometer.

Ali in kedaj smejo lovci streljati pse in mačke. Naši kmetje lovce sploh po strani gledajo, ker si ti prisvajajo le preveč pravic. To prisvajanje prevelikih pravic pa izhaja še iz onih časov, ko se je lovu dajala velika važnost in prednost. Ti časi so pa minuli, in danes moramo stati na stališču, da gredo druge koristi daleč pred koristi lova. Če temu ni povsodi tako, so ljudje sami vzrok, ker nadutim lovcem preveč prizanašajo. Seveda so tudi častne izjeme; saj imamo tudi poštene in previdne lovce. Glede streljanja maček ničesar ne določa noben zakon in nobena naredba, zato ni noben lovec upravičen brez vzroka streljati mačke, celo ne v zaprtih vaseh in v bližini hiš. Mačka pač zasleduje mladi zajčji zarod, in če jo lovec pri takem zasledovanju zaloti, naj jo v božjem imenu ustrelí, dasi dvomimo, če mu daje ktera naredba pravico za to. Glede psov pa imamo § 20. ministrske naredbe z dne 15. decembra l. 1852., ki slove: Loveči psi drugega lovskega lastnika, ki jih lovci navadno poznajo, naj se po možnosti varujejo, in če ranjeno divjačino primejo, naj se ujamejo in lastniku nazaj dajo. Druge pse, ki niso name-

njeni za lov in ki v gozdu in na polju sami okol tavajo, je pobiti. — Iz te določbe je torej posneti, da lovec tujega lovskega psa sploh ne sme pobiti, a drugega le v tem slučaju, če ga najde divjačino zasledujočega samega v gozdu ali na polju. Psa v spremstvu svojega gospodarja ali pa njegovih ljudi pa lovec sploh ne sme ubiti. Tudi je nedopustno streljati pse v bližini hiš in na vrtih. Ravno tako je nedopustno streljati pse, ki jih kdo zaraditega ima, da odganjajo divjačino, ki mu dela škodo.

Sobna tla postanejo lepo bela. Ne ribaj z milom (žajfa) to je predrago. Vzemi en del neugašenega apna in tri dele peska. V to zmes pritiskaj zmoceno krtačo za ribanje. Ta način snaženja odstrani vso umazanost, pomori žuželke in stori sobo zelo čisto in belo. Tla je treba potem še s čisto vodo poplahniti.

Čebula (luk) ima veliko redilnih snovi. Zavživanje čebule vse premalo cenimo. Ona vzbuja dobro prebavljanje, vendar preobilo je ne smemo jesti. Debelim in flegmatičnim ljudem bolje služi nego suhim, slabotnim in razdražljivim. Čebula se rabi za zdravlilo pri kašlju, bolečinah v prsih, pri čebelnem piku, ako teče kri iz nosa itd. Čebula velja v orijentu (jutrove dežele) že od pantiveka kot sredstvo, da lasje rasto.

„Pavliha“.

Ni vredna, da bi jo hudič vzel. Mož se spre z ženo. V jezi ji reče: „Še toliko nisi vredna, da bi te hudič vzel.“ — „Kaj? zakriči žena „kaj? Vredna nisem, da bi me hudič vzel?“ — „Pač, pač, ljuba moja!“ pravi mož, „saj si vredna, saj!“ — „Sreča tvoja, da si umaknil besedo!“ pravi togotna žena.

*

Ne more jokati. V Alžiru — pa tudi še ponekod na Balkanu — imajo posebne ženske, ki za plačo objokujejo pri pogrebih mrtve, ki jih morda v življenju niti poznale niso. Neki francoski časopis pripoveduje, kako je nedavno neki trgovec šel k taki ženski, da pride objokavat njegovega sorodnika. Ženska pa je odgovorila, da mora prošnjo odkloniti. „Zakaj pa?“ jo je vprašal trgovec. „Danes ne morem jokati, ker mi je ponoči umrl mož“, je bil odgovor.

*

Potresni nasledki. Hlapec v Ljubljanski okolici je legel v potresni noči na svisli, zjutraj pa se je vzbudil med kravami v hlevu. Potres je bil svisli zasukal tako, da je fant padel v hlev, ne da bi se bil vzbudil. Ko je videl, da je med živino, vzkliknil je nepopisno presenečen: „Ktir hudič je biu teku neumen, de je krave na svisl prpělu!“

*

V šoli. Na povratku s Španskega so bila pota tako slaba, da so morali osem voz vpreči pred jednega konja.

*

Časnikarske pomote. V nekem časniku se čita to-le: Leta 1701. je bila tako huda zima, da je ogenj s plamenom vred na ognjišču zmrznil v kepo. Za zimo pa je prišlo tako vroče poletje, da so se pri kosilu raztopili srebrni noži, vilice in krožniki ter stekli raz mizo.

*

Mestni župan je naznanil v časniku to-le: „Otroci, ki se bodo dne 1. oktobra vzprejemali v šolo, pribiti so v črni omariči na občinski hiši.“

*

Dobra žepna ura se je izgubila včeraj v pijanem stanju.

*

V trgu „Skočinot“ se odda občinska gostilnica v najem. Najemnik sme goste prenočevati, hraniti in klati. — — — Županstvo.

*

Boga je prevaral. Neki kmet je zbolel. V bolezní je obljubil, da vse, kar iztrži za eno kravo, da za maše. Res je tudi ozdravel, žal, grozno žal pa mu je bilo, da je kravo obljubil Bogu. Premišljal je, kako bi se rešil iz te zagate. In zmisllil si je! Svojega hlapca je poslal

v semenj s kravo in s petelinom ter mu zapovedal: prodati enemu kupcu i petelina i kravo, in sicer petelina za 60 gld., kravo za 60 kraje, ljudje so majali z glavami, zlomka, kaj takega se pa še ni videlo na semnju, in eden je kupil oboje. za kravo je dal 60 krajcarjev, za petelina pa 60 gld. Kmet je bil zelo vesel, ko mu je hlapec prinesel denar, izkupiček za kravo je nesel župniku za mašo ter s tem izpolnil obljubo, izkupiček za petelina pa si je pridržal zase ter ga shranil v skrinjo. Vest pa je imel čisto.

Dvoje vino. Pijan vojak sreča svojega stotnika ter ga hoče dostojno pozdraviti, ali nikakor se ne more postaviti mirno. „Tepec!“ zagrmí stotnik nanj, „menda si se ga že zopet navlekkel, da ne moreš mirno stati!“ Vojak odgovori: „Gospod stotnik, saj ni res; pijan nisem, le dvoje vino sem pil, črno in belo, pa me vleče prvo sem, drugo tja!“

Odprto pismo.

Znano je, da sem bil urednik in izdajatelj v Kranju izhajajočega „Slov. Štajerca“. Imenovani časopis pa je prenehal izhajati vsled nesramnega švindelnja, kojega je povzročila dotična tiskarna po tajnem dogovoru par spodnještajerskih voditeljev. Izdali in razposlali so popolnoma brez moje vednosti in dovoljenja zadnje štev. „Slovenskega Štajerca“ z dne 24. dec. 1905, v koji so na prvi strani javnosti in vsem naročnikom naznanili, da „Slovenski Štajerc“ — preneha z novim letom, in da naj naročniki ne pošiljajo nobene naročnine več na upravništvo „Slov. Štajerca“ itd. Vse to spada pred državnega pravdnika, ker je to prvič bila goljufija, drugič pa sem bil vsled tega na svojih dohodkih in marsičem drugem silno oškodovan. Pa pustil sem vse to, ker sem predober, a izključeno ni, da bi danes ali jutri ne zahteval pravnim potom zadoščenja. — Ljudstvo se je jezilo edino name, ker ni vedelo, kako stvar stoji, dasi sem bil nedolžen. Stališče lista v istem času bilo je v gmotnem oziru prav dobro (dasi je imel list tudi dolg, kar ni nobeno čudo, ker je bilo mnogo še iztirjati in bi bil list pridobil ravno o novem letu prav veliko še novih naročnikov itd.) Ti gospodje, kojih imena, ker sem še vedno predober, tudi danes še nočem vlačiti v javnost, spletkarili so že dalj časa za mojim hrbtom, in mi metali vsakojaka težka polena pod noge, hoteli mi dobro vpeljani list iztrgati iz rok. Kako so potem spletkarili, je javnosti znano. Za danes naj omenim samo toliko, da je ravno oni konzorcij (družba) pobirala po svojem blagajniku vse dohodke „Slov. Štajerca“ v Kranju že blizu

pol leta, ki je potem ustanovila v Ljubljani „Novoga Slovenskega Štajerca“. Na vsa ta „prav čedna“ dejstva je pozneje še tiskarna razpošiljala neke tiskane listke naročnikom in jim celo s tožbo grozila. Tudi to se je zgodilo popolnoma brez moje vednosti. — Hotel sem kmalu potem to zadevo, vsaj deloma, potom časopisja javnosti razložiti in sem v to svrhu poslal par slovenskim časopisom takoimenovano „Poslano“ s polnim svojim podpisom, a ti listi niso hoteli natisniti. (Sedaj pač dobro vem, kako se pravica zagovarja v slov. listih.) Ako bode treba in ko dobim ono „Poslano“ v roke, znabiti še spravim v javnost. — Menil sem to „odprto pismo“, a došti ostreje, že v prvi štev. „Mladoslavenca“ obelodaniti in bi je še sedaj ne bil, da nisem slišal od par strani, kako neka struja na Spod. Štaj. ruje proti meni. Pa naj le ruje, plačilo ji ne odide. Svaka sila do vremena! — Vse one cenjene naročnike bivšega „Slov. Štajerca“, ki se vsled onega švindelnja čutijo prizadete, vljudno prosim, da mi to kmalu naznanijo, ker hočem poskrbeti (močni konzorcij „Mladoslavenca“ mi to dovoli), da se krivica poravnava, čeravno so jo zakrivilli drugi. Malokdo je toliko pretrpel za narod kot jaz, a čem še trpeti. Zaupanje v boljšo prihodnost mi bode lajšalo težave.

Ivan Križman.

Ljubljana, dne 4. septembra 1906.

Listnica uredništva in upravništva.

Cenjene gospode dopisnike vljudno prosimo, da nam dopise in druga poročila do pošljejo čim preje tem bolje. Kdor pride preje, preje bolje. — Gospodom naročnikom in agitatorjem pa naznanjamo, da smo še-le drugi številki našega lista zamogli pridejati poštno-hranilnične čeke, ker so ti za prvo številko došli prepozno. C. kr. poštna hranilnica na Dunaju pa nam je prvotno številko 800.001 (ker je bila ta številka med tem časom že oddana) spremenila v številko 76.249. Kdor izmed naših boriteljev — agitatorjev želi dobiti več čekov, naj nam to blagohotno naznani, da mu jih pošljemo. Kdor nam pridobi 10 naročnikov in za toliko naročnikov naročnino pošlje, dobi en iztis „Mladoslavenca“ za eno celo leto povrh. Prosimo, naj se nam naslovi pišejo natančno, to je: Ime, stan, kraj in zadnja pošta.

Suhe jedilne gobe

kupuje v vrečah po 20 do 25 kg

Albin Schanil, Dunaj 17
Hauptstrasse 67.

Za ponudbe z navedbo cene in vzorcev se prosí!

Živčna slabost in razdražnost vseh naporno delajočih ljudi kakor tudi malokrvnost mnogih otrok izvira, kakor trdi dr. F. Weigl v Monakovem, ne malokdaj zlasti iz vsakdanjega uživanja zrne kave. Celo male množine, kakor jih uživamo v običajni mlečni kavi, so kvarne organizmu. Pri tem je opomniti, da imajo ravno cenejše kavine vrste največ kofeina v sebi, da torej učinkujejo najškodljiveje. Dalje nima zrnata kava kar nobene redilne vrednosti in provzročka kakor sploh alkoholne pijače samo hipno razburjenost, ki naposled oslabi vse moči. Zato se priporoča, da nikoli ne pijete zrne kave brez obilo primešane Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, ki izdatno ublažuje omenjeni škodljivi učinek. Otroci, potem tisti, ki so bolni na srcu, živcih in želodcu, pa naj bi pili samo čisto Kathreinerjevo kavo, ki ima vonjv okus po kavi ter je redilna in krvotvorna. Zaradi mnogih manj vrednih posnemkov pa poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime „Kathreinerjeva kava“ in jemljite samo zaprte izvorne zavoje z varstveno znamko „župnik Kneipp“.

Seydlin

Najbolje za zobe.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. pošt. znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

S. Friedrich

v Ptuj, Poštna ulica št. 4

kupuje kože svinjske, kunje, dihurjeve, lisičje, vidrove, zajčje, vse to

po najvišjih cenah

in sicer dražje kot drugi kupovalci, ker on razpošilja v inozemstvo.

Čudovita zbirka sveta!

50 kom. za samo gld. 2-50

1 sprelepa večkrat z uradnim pat. varovana anker-remontoir-žepna ura s pisмено fabriško garancijo za dober in natančen tok, 1 fina oklepna verižica iz double-zlata, 2 prstana iz amerik. double-zlata z imit. briljanti (za gospoda in damo), 2 gumba iz double-zlata za zapestnice (ostaneta vedno nova), 3 naprsni gumbi, 3 gumbi za zavihane ovratnike, 1 fin žepni nožič z napravo, 1 zelo lepa svilen ovratnica, svetla ali temna, 1 dražestna igla za ovratnico s simili-briljantom (doublirano), 1 dražestna broža za dame, zadnja novost, 1 krasno toaletno zrcalo, 1 dražestna koristna denarnica, 1 par boutonov z amerik. briljanti, prist. sreb. sekiricami, 1 f. nikelnasti pisalnik, 1 pat. vremenski barometer, 1 garnitura 20 komadov različnih pristnih inozem. pisemskih znamk, 1 fini cigaretni odrezalnik (nikel), 1 pat. držalo za ovratnice, 1 album najlepših razgledov sveta. — Vse skupaj z elegantno anker-remontoir-žepno uro, koja sama je dvakrat toliko vredna, velja gl. 2-50. Dobi se, če se denar naprej pošlje ali po povzetju pri centralni zalogi patent. ur in draguljev

S. Urbach, Krakov št. 58.

NB. Pri naročilu dveh paketov se pridene 1 prima angl. britev zastonj. Neugajajoče se zamenja ali denar vrne, in je torej vsak riziko popolnoma izključen.

Salame fine ogrske gld. 1-80, iz gnjati zelo priljubljene gld. 1-30, dunajske 86 kr., bolj fine za kilo gld. 1-50.

Gnjat à la Praga 1 gld., brez kosti gld. 1-20, — pleče brez kosti 95 kr., suho meso 86 kr., slanina 88 kr., glavina fina 50 kr. za kilo.

Fine **kranjske klobase** vel. po 20 kr. **brinjevec** gld. 1-20 liter pošilja s pošt. povzetjem od 5 kil naprej

Janko Ev. Sirc v Kranju
Ustanovljeno leta 1865. Mnogo priznanj o doposlanem blagu.
Kupujem vedno **brinjevo olje**.

**Hočete li zaslužiti
lahkim potom
denar?**

potem zahtevajte zastonj in poštnine prosio ilustrirani cenik ur, zlata in srebra, kitajskega srebra, furnir ter orodja in glasbenega blaga

F. Pamm, Krakov (Avstrija)

Zielonagasse 3,

Priporočajte in razširjajte „Mladoslavenca“!

Družinski blaginji je posvečena skrb naših gospodinji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvajanja priljubljeni vonj in dobi okus zrne kave. Njene velike, vobče priznane zdravstvene prednosti so čestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime KATHREINER in zahtevajte le izvorne zavoje z varstveno — znamko „župnik Kneipp“.

Rastlinski liker in
rastlinska grenčica

JELEN

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepiata želodec in z njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj:
Anton Jelenec v Idriji
imetelj rastlinske destilacije „Jelen“.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. ❖ Akcijski kapital 2 milijona kron. ❖ Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, noveev in deviz. Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predjume na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. — Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic.

Borzna naročila.

Promet s čeki in nakaznicami.

Substance za mošt

s kojimi se napravi

dobro domača pijača

Cena za en polovnjak, to je 283 litrov, 7 kron 80 vin.

Edina razpošiljalnica: **A. Kurnig**, Gradec (Štajersko), Kepplerstrasse 36.

Krup
vzbujajoče!

Namesto
18 K
samo
7 K

**Krasna remontoir-
Gloria-
srebrna ura**

s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, natančno tekoča, 3letno jamstvo, proti povzetju

samo 7 kron.

Tovarna za ure: **J. König**, Dunaj VII., Westbahnstrasse 36-203.

Stanje hranilnih vlog nad 19 milij. kron

Stanje rezervnega zaklada nad 650.000 kron

Mestna hranilnica ljubljanska

v Prešernovih ulicah, v lastni palači

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervn. zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. — Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred n. pr. v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Sprejmejo se zanesljivi zastopniki

v vseh krajih, ki morejo zavarovati življenje, ljudstvo in dote otrokom, pri nižavstr. dež. zavarovalnici za življenje in rente ustanovlj. od vis. dež. zbora nižavstr. skega, na Dunaju I., Löwelstr. 16.

Posebno sposobni se lahko nastavijo kot potovalni uradniki ali glavni zastopniki.

Pisma naj se pošiljajo vodstvu zavarovalnice.

Za bolne na živcih

in take, ki trpe na brezspanju, omotici, medlosti, tresenju in na padavici, je lekarnarja Laubenderja

Nervola-čaj

najboljše in najuspešnejše sredstvo. Dobiva se v paketih po 1 M 50 Pf. v lekarni Vohburg a. D. 26.

Posilja se carine prosto. Premovano na Dunaju 1906, častna diploma z zlato svetinjo. Znamenita spričevala vedno na razpolago.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice (glasbeno orodje) izdeluje in razpošilja

prva sisečka tovarna tamburic

J. Stjepušin

Sisek (Hrvaško)

Ta tovarna je bila odlikovana na Pariški razstavi leta 1900. in na milenijski leta 1896.

Razven vsega glasbenega orodja so tudi vsakovrstne sekirice (note) za različne instrumente v zalogi. Priporočajo se izvrstne gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike in okarine.

V isti tovarni izhaja tudi strokovni list

„Tamburica“

po enkrat na mesec ter stane za celo leto 8 kron z glasbeno prilogo vred.

Za vsak instrument se jamči.

Velik cenik s slikami se pošlje na zahtevanje zastonj in poštne prosto.

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča:

Vydrovo žitno kavo.

Juhni pridatek znamka „Vydra“.

Juhne konzerve (grahove, lečne, gobove in riževe).

Oblati (specialiteta: „Dessert délicat“ in masleni oblati).

Šumeči limonadni bonboni „Ambo“.

Dišava za pecivo „Buhtin“.

Napravite poskus!

Kolekcija vseh teh izdelkov 3 K 20 v. in poština.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. — Pere izvrstno. — Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „Schicht“ in varstveno znamko „jelen“.

Dobiva se povsod.

Največja tovarna svoje vrste na evropskem kontinentu

JURIJ SCHICHT, Ustje (Češko).

Varstvena znamka.

Indra Tea

Najboljši in najfinejši čaj na svetu! Melange iz najfinejših in najmočnejših čajev iz Kine, Ceylona in Indije; dobiva se v boljših špeciarijskih, delikat. trgovinah. Na debelo pošilja:

Dobiva se povsod!

Indra Tea Import Compani, Trst.

Poljedelci,

Poljskih delavcev vsak dan bolj primanjkuje in kmetovalec danes že brez pomoči **poljedelskih strojev** polja obdelovati in pri-

pozor!

delkov obdelati več ne more. Kdor si pa kupi stroj, naj si omisli zanesljivo dobro blago. Najboljše in najzanesljivejše stroje,

posebno pa

mlatilnice

čistilnice, proste in najboljše, kakor tudi

slamoreznice priporoča

Trgovina z železnino „**MERKUR**“

P. Majdič v Celju.

Zaloga posod za mleko. — Posebni ceniki strojev brezplačno. — **Traverze in cement.** Nepremočljive vozne plahte.

„Južnoštajerska hranilnica“

v Celju „Narodni dom“

za katero jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj in Vransko za popolno varnost vlog in za njihovo po pravih določeno obrestovanje do neomejene visokosti

obrestuje hranilne vloge po 4 od sto

in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter

plačuje rentni davek hranilnica sama

in ga ne odtegne vlagateljem, tako da dobe isti popolnoma nad 4% obresti.

Izposojuje pa od dne 1. prosinca 1905 na zemljiško varnost

po 4³/₄ odstotka

občinam in korporacijam navedenih petih okrajev pa po 4¹/₂%. Hranilnica posluje s strankami vsak torek in petek dop., za druga opravila pa je uradnica odprta vsak dan ob navadnih urah.

Zahtevajte povsod „**Mladostenca**“!